

UZASADNIENIE

Powód W. N. (1) wniósł do tutejszego Sądu pozew przeciwko A. L. o zapłatę kwoty 34.979,62 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 grudnia 2008 r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż pozwany był mężem jego siostrzenicy. Przed 2005 r. przeciwko powodowi prowadzona była egzekucja komornicza do nieruchomości rolnej niezabudowanej położonej w K. i D. gm. N., dla której Sąd Rejonowy w Goleniowie prowadzi księgę wieczystą KW (...).

Dnia 6 maja 2005 r. (...) w sprawie I Co 104/04 przysądził na rzecz pozwanego nieruchomość powoda za cenę 60.280,00 zł. Z uwagi na to, iż kwota sprzedaży nieruchomości przewyższała dochodzone od pozwanego należności, nadwyżkę w kwocie 34.979,62 zł Sąd postanowieniem z dnia 30 września 2005 r. zwrócił powodowi.

Powód umówił się z A. L., że pożyczycy mu ww. nadwyżkę, w zamian za możliwość uprawiania sprzedanej pozwanemu ziemi oraz za otrzymanie dotacji w ramach systemów wsparcia bezpośredniego rolnictwa – pozwany pożyczone pieniądze miał zwrócić do końca 2010 r.

Kwotę nadwyżki wypłacono powodowi w dniu 20 grudnia 2005 r. i tego samego dnia powód całą kwotę wręczył pozwanemu. Na dowód powyższego strony sporządziły stosowne dokumenty, które jednak w czasie długotrwałej choroby powoda zaginęły. Udzielona pożyczka nie została zwrócona, nadto pozwany zakazał powodowi pobierania dotacji oraz uprawiania ziemi.

W dniu 13 marca 2013 r. Sąd Rejonowy w Goleniowie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym w całości uwzględnił żądanie pozwu.

W sprzeciwie od powyższego nakazu zapłaty pozwany zaskarżył go w całości i wniósł o oddalenie powództwa, wnosząc o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego. Jednocześnie pozwany podniósł zarzut nieistnienia roszczenia oraz z ostrożności procesowej zarzut potrącenia dochodzonego roszczenia z należnościami pozwanego w wysokości 72.600 zł.

W uzasadnieniu pozwany zaprzeczył jakoby zawarł z powodem jakąkolwiek umowę pożyczki oraz otrzymał od niego dochodzoną pozvem kwotę. Zdaniem pozwanego, W. N. (1) nie posiadał żadnych środków finansowych, które ten mógłby przeznaczyć na codzienne życie, dlatego niemożliwym było, by przekazał całą dochodzoną kwotę na rzecz pozwanego. Zdaniem A. L. powód nie udowodnił aby pożyczka była kiedykolwiek spisana, w związku z czym sprzeciwił się dopuszczeniu dowodu z przesłuchania świadków na okoliczności związane z zawarciem umowy między stronami.

Jednocześnie pozwany wskazał, iż W. N. (1) winien zwrócić na jego rzecz kwotę 13.600 zł tytułem użytkowania ogrodu i pomieszczeń, kwotę 49.000 zł tytułem opłat za użytkowanie gospodarstwa w latach 2005-2011 oraz kwotę 20.000 zł z uwagi na wycięcie przez powoda 16 sztuk olch, celem czego podrobiono podpis pozwanego aby uzyskać stosowną zgodę. Łącznie należność, którą powód winien zwrócić pozwanemu wynosi 72.600 zł, w związku z czym zasadnym jest zarzut potrącenia wzajemnych należności.

Postanowieniem z dnia 23 listopada 2015 r. wezwano do udziału w sprawie spadkobierców zmarłego W. N. (1) : W. D., W. N. (2) , J. N. (1) , J. N. (2) , J. S., Ż. C. , M. N. (1) , M. N. (2) , M. P. .

W trakcie rozprawy w dniu 16 marca 2016 r. pełnomocnik powódki W. D. podtrzymał w całości żądanie pozwu, wnosząc o zasądzenie żądanej pozvem kwoty solidarnie za rzecz spadkobierców W. N. (1).

W trakcie rozprawy w dniu 14 grudnia 2016 r. pełnomocnik pozwanego sprostował zarzut potrącenia wskazując, że zarzut ten dotyczy kwoty 82.600 zł.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Córka W. N. (1) była chora, w związku z czym celem pozyskania pieniędzy na jej leczenie W. N. (1) zaciągnął pożyczki, których spłat nie dokonał.

Dowód: zeznania świadka G. T. k. 145-147.

Od 1998 r. wobec W. N. (1) prowadzone było przez komornika sądowego postępowanie egzekucyjne (sygn. akt Km 180/98). Przedmiotem tego postępowania była nieruchomość rolna niezabudowana, położona w miejscowości K., D., gm. N..

Dowód: zawiadomienie k. 5, 5v, obwieszczenie k. 6, postanowienie k. 6v.

W. N. (1) nie chciał żeby jego ziemia trafiła w obce ręce, w związku z czym poszukiwał wśród członków rodziny osoby, która byłaby w stanie zakupić jego nieruchomość na licytacji komorniczej. Zwrócił się w tym celu najpierw do D. D., jednakże ten nie dysponował wymaganą kwotą pieniędzy. Kolejną osobą, do której się zwrócił był mąż jego siostrzenicy – A. L., u którego wówczas pracował – pomagał w jego gospodarstwie rolnym. A. L. przystał na propozycję i pomiędzy stronami doszło do zawarcia ustnej umowy, na mocy której to A. L. miał wylicytować wystawioną na sprzedaż nieruchomość. A. L. w tym celu pożyczył pieniądze i dokonał sprzedaży bydła, bowiem nie był w posiadaniu wymaganej kwoty pieniędzy. Na licytacji komorniczej A. L. dokonał zakupu przedmiotowej nieruchomości.

Dowód: zeznania świadka E. D. k. 122-123, zeznania świadka K. G. k. 123-124, zeznania świadka G. T. k. 145-147, zeznania świadka D. D. k. 147-148, przesłuchanie powódki W. D. k. 191-192, 194-195, częściowo przesłuchanie pozwanego A. L. k. 192-194.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Goleniowie z dnia 6 maja 2005 r. sygn. akt I Co 104/04, przysądzono nieruchomość rolną niezabudowaną położoną w K. oraz D., dla której Sąd Rejonowy w Goleniowie prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), na rzecz A. L. za cenę 60.280 zł.

Dowód: postanowienia k. 7-8v.

Dnia 20 grudnia 2005 r. Sąd Rejonowy w Goleniowie wypłacił na rzecz W. N. (1) kwotę 34.979,62 zł stanowiącą różnicę pomiędzy ceną nieruchomości uzyskaną ze sprzedaży licytacyjnej, a wysokością długu W. N. (1) dochodzonego w postępowaniu egzekucyjnym.

Bezsporne, a nadto: zaświadczenie k. 9

W. N. (1) przekazał całą kwotę A. L., ponieważ zgodnie z ustnym porozumieniem dokonany przed licytacją, przedmiotowa nieruchomość po 3 latach i po spłaceniu pozostałej kwoty mającej uzupełnić cenę zakupu nieruchomości na licytacji, miała powrócić na własność W. N. (1). O powyższym ze słyszenia wiedzieli G. T., K. G., E. D., D. D. oraz W. D.. W rodzinie W. N. (1) rozmawiało się o zawartym pomiędzy nim a A. L. porozumieniu i przekazaniu mu kwoty 34.979,62 zł, nie było to tajemnicą. W ocenie W. N. (1) ustna umowa w tym przedmiocie była tak samo ważna jak umowa pisemna.

Dowód: zeznania świadka E. D. k. 122-123, zeznania świadka K. G. k. 123, zeznania świadka G. T. k. 145-147, zeznania świadka D. D. k. 147-148, przesłuchanie powódki W. D. k. 191-192, 194-195, częściowo przesłuchanie pozwanego A. L. k. 192-194, 220v-221.

Przez okres 3 lat po licytacyjnej sprzedaży nieruchomości W. N. (1) w uzgodnieniu z A. L. nieodpłatnie uprawiał ją i korzystał z dotacji na nią. Nie dokonał jednak spłaty kwoty, do której się zobowiązał, z uwagi na brak środków. Próbował dojść z A. L. do porozumienia – propozycja polegała na wyodrębnieniu ze spornej nieruchomości kilku działek, z których jedna mogłaby zostać sprzedana, z czego W. N. (1) uzyskałby pieniądze na spłatę A. L.. W tym okresie czasu doszło do rozwodu A. L. z siostrzenicą W. N. (1). Do porozumienia nie doszło – wręcz przeciwnie,

pomiędzy stronami doszło do konfliktu. A. L. zabezpieczył kłódką pomieszczenie, w którym W. N. (1) trzymał swój sprzęt. Po negocjacjach zgodził się udostępnić nieruchomości celem odebrania przez W. N. (1) rzeczy należących do niego, jednakże ostatecznie doszło do ich odebrania dopiero na skutek interwencji Policji, ponieważ A. L. nie stawiał się w umówionym miejscu i czasie. Po około 3 latach od licytacyjnej sprzedaży nieruchomości A. L. odmówił przeniesienia własności przedmiotowej nieruchomości na rzecz W. N. (1) uzasadniając to brakiem dokonania przez niego spłaty. W związku z powyższym W. N. (1) zażądał zwrotu udzielonych A. L. pieniędzy w kwocie 34.979,62 zł, czego jednak A. L. nie dokonał. W. N. (1) bardzo często domagał się zwrotu pieniędzy. A. L. nigdy nie kwestionował, że jest mu je winien, mówił, że dokona ich zwrotu. Nigdy nie składał W. N. (3) oświadczenia o potrąceniu. O zaistniałej sytuacji rozmawiało się w rodzinie W. N. (1).

Dowód: decyzje k. 10, 12, 13-14, 19, 20, 21, 22-23, 24-25, 26-27, 28-29, 30, pisma k. 49-56, zeznania świadka E. D. k. 123, zeznania świadka K. G. k. 123-124, zeznania świadka D. D. k. 147-148, przesłuchanie powódki W. D. k. 191-192, 194-195, 221-221v, częściowo przesłuchanie pozwanego A. L. k. 192-194, 220v-221,

Pismem z dnia 27 września 2012 r. pełnomocnik W. N. (1) zwrócił się do pozwanego o zwrot pożyczonej kwoty 34.979,62 zł z należnymi odsetkami ustawowymi lub o zwrot własności nabytych nieruchomości. W odpowiedzi na powyższe pełnomocnik pozwanego zaprzeczył, jakoby zawarta została pomiędzy stronami umowa pożyczki. Jednocześnie wezwał powoda do zwrotu kwoty 13.600 zł tytułem użytkowania ogrodu i pomieszczeń w okresie od maja 2006 r. do końca 2011 r., kwoty 30.000 zł tytułem użytkowania pola w latach 2005-2008 oraz kwoty 20.000 zł tytułem wyciętych drzew.

Dowód: pismo k. 15, 15v.

W. N. (1) zachorował na raka krtani, z uwagi na co w okresie od 1 kwietnia 2007 r. do 31 marca 2008 r. pobierał świadczenie rentowe z tytułu okresowej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, natomiast od dnia 1 kwietnia 2008 r. do dnia zgonu pobierał rentę rolną z tytułu trwałej całkowitej niezdolności do pracy.

Dowód: rozpoznanie k. 11, 11v., karty informacyjne k. 16-17v., zaświadczenie k. 18-18v., zaświadczenie k. 162.

Postanowieniem z dnia 15 września 2015 r. Sąd Rejonowy w Goleniowie stwierdził, że spadek po W. N. (1) nabyli wprost: W. D., W. N. (2), J. N. (1), J. N. (2) – każde z nich w części po 1/6, J. S., Ż. C. – każda z nich w części po 1/12 oraz M. N. (1), M. N. (2) i M. P. – każde z nich w części po 1/18.

Dowód: postanowienie k. 102.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, roszczenie o zapłatę okazało się zasadne.

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie dowodów z dokumentów, których wiarygodności i mocy dowodowej nie kwestionowała żadna ze stron, przy czym Sąd oparł się jedynie na dowodach wyszczególnionych w uzasadnieniu, które w ocenie Sądu, mając na uwadze rozstrzygnięcie sprawy, mogły przyczynić się i były ważne dla istoty sporu i tak skonstruowanego rozstrzygnięcia. Ustalenia faktyczne zostały oparte jednakże przede wszystkim na zeznaniach świadków E. D., K. G., D. D. oraz na przesłuchaniu powódki W. D., częściowo również na przesłuchaniu pozwanego A. L.. Zeznania świadków i powódki były spójne wewnętrznie i między sobą, logiczne, brane pod rozwagę łącznie z materiałem dowodowym w postaci dowodów z dokumentów dały spójny obraz sprawy, w szczególności zaś w zakresie informacji dotyczących ustnego porozumienia, do którego doszło pomiędzy W. N. (1) a A. L. oraz przekazania mu kwoty 34.979,62 zł.

Sąd nie dał wiary przesłuchaniu pozwanego A. L., w zakresie w jakim wskazał on, że nigdy W. N. (1) nie przekazał mu kwoty otrzymanej w dniu 20 grudnia 2005 r. w Sądzie Rejonowym w Goleniowie. Przesłuchanie pozwanego w tym zakresie stoi w sprzeczności z przesłuchaniem powódki W. D. oraz zeznaniami świadków. Sąd nie miał natomiast powodu aby odmówić wiary zeznaniom świadków i przesłuchaniu powódki, skoro wszystkie te osoby wiedziały o

porozumieniu zawartym pomiędzy W. N. (1) i A. L., jego postanowieniach związanych z udzieleniem A. L. kwoty otrzymanej przez W. N. (1) w dniu 20 grudnia 2005 r. na poczet części ceny mającego nastąpić w przyszłości przeniesienia własności nieruchomości na jego rzecz. Świadkowie i powódka zeznawali w tym zakresie swobodnie, na tyle na ile pozwolił na to upływ czasu, każda z tych osób od strony wydarzeń, w których uczestniczyła lub ze strony informacji, które usłyszała, wiarygodna w ocenie Sądu jest również okoliczność, że świadkowie i powódka wiedzieli o udzielonej A. L. kwocie skoro w rodzinie W. N. (1) powszechnie rozmawiało się o sytuacji związanej z jego ziemią, zważywszy na fakt, jak istotnym dla niego było pozostawienie nieruchomości „w rodzinie”. Sąd nie miał powodu zwłaszcza odmówić wiary zeznaniom świadków, którzy nie należą do rodziny W. N. (1), a więc zeznaniom K. G. oraz G. T.. Osoby te jako bezstronni uczestnicy i świadkowie wydarzeń nie mieli powodu aby zeznawać na korzyść którejkolwiek ze stron.

Nie mogły stać się dowodem w sprawie oświadczenia powodów i świadka z k. 9 i 9v akt sprawy, albowiem oświadczenia osób nie mogą zastąpić ich zeznań.

Powód wniósł o zasądzenie na swoją rzecz kwoty 34.979,62 zł tytułem zwrotu kwoty pożyczki udzielonej A. L..

Pozwany podniósł natomiast zarzut nieistnienia roszczenia, a z ostrożności procesowej zarzut potrącenia.

Sąd oceniając zasadność roszczenia powoda, w pierwszej kolejności ocenił podstawę prawną żądania. Powód wskazał, iż taką podstawą jest zwrot kwoty pożyczki, jednakże Sąd nie podzielił tego stanowiska. Postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie wykazało, że W. N. (1) poprosił A. L. o zakupienie jego nieruchomości na licytacji komorniczej. Po jej odbyciu przekazał na rzecz A. L. kwotę różnicy pomiędzy uzyskaną na licytacji ceną nieruchomości, a wysokością długu W. N. (1). Ta kwota, uzupełniona o kwotę, jaką A. L. zainwestował w nabycie przedmiotowej nieruchomości miała stanowić jej cenę nabycia, którą W. N. (1) zobowiązał się uiszczyć na rzecz A. L. po upływie 3 lat. Wobec powyższych ustaleń stwierdzić należało, że pomiędzy stronami nie doszło do zawarcia umowy pożyczki, lecz doszło do zawarcia ustnej umowy przedwstępnej sprzedaży nieruchomości.

Zgodnie z treścią art. 389 § 1 k.c. umowa, przez którą jedna ze stron lub obie zobowiązują się do zawarcia oznaczonej umowy (umowa przedwstępna), powinna określać istotne postanowienia umowy przyrzeczonej. Umowa przedwstępna jest umową, której celem jest przygotowanie i zapewnienie zawarcia innej umowy (umowy przyrzeczonej). Potrzeba zawarcia umowy przedwstępnej powstaje wówczas, gdy strony z przyczyn faktycznych lub prawnych nie są jeszcze gotowe do związania się umową definitywną, ale chcą zawarcie tej umowy prawnie zagwarantować na przyszłość np. jedna ze stron nie ma jeszcze wystarczającej sumy do pokrycia ceny sprzedaży (Ciszewski Jerzy (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, wyd. II, Lexis Nexis 2014). Z taką też sytuacją strony miały do czynienia w niniejszej sprawie. W. N. (1) chciał przeniesienia własności należącej przed licytacją komorniczą do niego nieruchomości rolnej. Nie posiadał jednakże całości sumy, którą mógłby pokryć cenę sprzedaży, a więc cenę którą A. L. uiszczył celem przysądzenia własności tej nieruchomości na licytacji komorniczej. Strony ustaliły również termin zawarcia umowy przyrzeczonej, który miał wynosić 3 lata. Ponieważ W. N. (1) nie zgromadził potrzebnej kwoty i na skutek konfliktu pomiędzy stronami do zawarcia umowy przyrzeczonej nigdy nie doszło. W związku z powyższym po stronie powoda, a po jego śmierci po stronie jego następców prawnych, zaktualizowało się roszczenie o zwrot kwoty, którą na poczet umowy przyrzeczonej uiszczył pozwanemu. Pozwany otrzymał od powoda kwotę 34.979,62 zł, która stanowiła różnicę pomiędzy ceną nieruchomości uzyskaną na licytacji komorniczej, a wysokością długu W. N. (1). Fakt otrzymania tej kwoty przez W. N. (1) było w postępowaniu niesporne, spór wywiązał się wokół okoliczności czy kwota ta została przekazana A. L.. W ocenie Sądu, okoliczność tę, potwierdziło przeprowadzone postępowanie dowodowe, w szczególności zaś zeznania świadków i powódki W. D..

Umowa przedwstępna może być zawarta w dowolnej formie, kodeks cywilny określa jedynie sytuację gdy umowa przedwstępna czyni zadość wymaganiom, od których zależy ważność umowy przyrzeczonej, w szczególności właśnie wymaganiom co do formy (art. 390 § 2 k.c.). Wówczas bowiem strona uprawniona może dochodzić zawarcia umowy przyrzeczonej. W niniejszej sprawie ustna umowa przedwstępna sprzedaży nieruchomości w sposób oczywisty nie czyniła zadość wymaganiom, od których zależy ważność umowy przyrzeczonej, albowiem nie była zawarta w formie

aktu notarialnego. Dopuszczalność zawarcia umowy przedwstępnej w formie ustnej jest powszechnie akceptowana w orzecznictwie i doktrynie, przykładowo Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 22 kwietnia 2015 r., sygn. akt V ACa 938/14 wskazał, że warunkiem możliwości domagania się realizacji tzw. skutku silniejszego umowy przedwstępnej, a więc dochodzenia jej zawarcia w drodze procesu cywilnego, jest zachowanie przez tę umowę wymogu dotyczącego jej zawarcia w takiej formie, jaka jest wymagana dla ważności umowy przyrzeczonej. Jeżeli zawarta przez strony umowa przedwstępna sprzedaży nieruchomości nie przybrała formy aktu notarialnego nie powoduje to, że jest nieważna, tylko sprawia, że już od chwili jej zawarcia nie było możliwe domaganie się przymusowej jej realizacji. Wykonanie tej umowy było więc zależne od woli i chęci jej kontrahentów. Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni stanowisko to podziela. Konsekwencją powyższego stało się określenie skutków prawnych niedojścia do skutku zawarcia umowy przyrzeczonej w stanie faktycznym niniejszej sprawy, mając na uwadze, że W. N. (1) uiszczył część ceny na poczet przyrzeczonej umowy sprzedaży nieruchomości.

Z przywołanego wyżej judykatu wynika, że w analogicznej sytuacji wpłacone wcześniej na poczet przyszłej transakcji środki utraciły prawną podstawę płatności i podlegają zwrotowi jako świadczenie nienależne. Mając na względzie powyższe, A. L., w ocenie Sądu, pozostaje osobą, która uzyskała świadczenie jej nienależne. Zgodnie z treścią art. 410 § 2 k.c. świadczenie jest nienależne, jeżeli ten kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. § 1 wskazanego artykułu stanowi, że do świadczenia nienależnego stosuje się przepisy dotyczące bezpodstawnego wzbogacenia. Zgodnie z art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. W ocenie Sądu, skoro pomiędzy stronami ustnie zawartej umowy przedwstępnej sprzedaży nieruchomości nie doszło do zawarcia umowy przyrzeczonej, W. N. (1) nie był zobowiązany do świadczenia na rzecz A. L., a udzielona mu kwota świadczenia podlegała zwrotowi. Postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie wykazało, iż była to kwota uzyskana przez W. N. (1) w dniu 20 grudnia 2005 r. na skutek wypłaty przez Sąd Rejonowy w Goleniowie, a więc kwota 34.979,62 zł, czyli żądana przez powoda w pozwie.

Zdaniem Sądu brak było podstaw do przyjęcia, że w sprawie zachodziła jedna z okoliczności określona w art. 411 k.c. wyłączająca możliwość domagania się zwrotu nienależnego świadczenia. Te wyjątki określone w powyższym artykule nie mogą być interpretowane rozszerzająco. Powód w chwili świadczenia mniemał, że był do świadczenia zobowiązany pozostając w dobrej wierze, że do zawarcia umowy przyrzeczonej dojdzie. Nie zachodzą również sytuacje opisane w punktach 2-4 artykułu 411 k.c. Tym samym roszczenie powoda w oparciu o powyższe rozważania należało uwzględnić w całości.

Nie okazał się zasadny podnoszony przez pozwanego zarzut potrącenia należności. Zarzut taki jest czynnością procesową, wymagającą podstawy materialnoprawnej, którą stanowi czynność prawna w postaci jednostronnego oświadczenia wierzyciela o dokonaniu potrącenia wzajemnych wierzytelności (art. 499 KC). Oświadczenie to powoduje skutek prawny w postaci umorzenia wzajemnych wierzytelności do wysokości wierzytelności niższej z chwilą, kiedy potrącenie stało się możliwe (art. 498 § 2 KC), a zatem najczęściej ze skutkiem wstecznym.

Dla skutecznego podniesienia tego zarzutu konieczne jest nie tylko jego powołanie, ale niezbędne jest też wykazanie zarówno co do zasady jak i wysokości. Zarzut ustawowego potrącenia jest formą dochodzenia roszczenia zrównaną w skutkach z powództwem. Do zarzutu potrącenia mają zatem zastosowanie wymagania stawiane wobec pozwu w zakresie określenia żądania, przytoczenia okoliczności faktycznych oraz wskazania dowodów, a w szczególności dokładnego określenia wierzytelności, jej wysokości, wykazania jej istnienia oraz wyrażenia woli potrącenia w celu wzajemnego umorzenia skonkretyzowanych wierzytelności (tak też wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 listopada 2004r. I ACa 883/04).

W niniejszej sprawie pozwany zupełnie zaniechał przedstawienia jakichkolwiek dowodów na wysokość kwoty z tytułu potrącenia. Brak jakichkolwiek dokumentów w tym zakresie, pozwany wskazywał, że na wskazywaną kwotę potrącenia składają się m.in. należności z tytułu użytkowania przez W. N. (1) nieruchomości rolnej. Ze

zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego wynika natomiast jednoznacznie, że pozwany udostępnił W. N. (1) nieruchomości rolną do nieodpłatnego używania. Odnosząc się zaś do zarzutu potrącenia dotyczącego wartości drzew, które miały być przez W. N. (1) ze spornej nieruchomości wycięte, wskazać należy, że strona pozwana nie udowodniła istnienia i wysokości zobowiązania powoda. Ciężar dowodu w zakresie zarzutu potrącenia spoczywał na pozwanym, zgodnie z regułą art. 6 k.c. Skoro pozwany w niniejszej sprawie podniósł taki zarzut, to na nim spoczywał obowiązek wykazania kwoty, która miała podlegać potrąceniu nie tylko co do zasady ale też co do wysokości. Temu obowiązkowi pozwany nie sprostał.

Mając na uwadze śmierć powoda, która nastąpiła w toku postępowania, Sąd podjął zawieszony postępowanie w niniejszej sprawie z udziałem jego spadkobierców. Orzeczenie o poszczególnych kwotach zasądzonych od pozwanego na rzecz powodów jest konsekwencją udziałów, w jakich poszczególni spadkobiercy nabyli prawa do spadku. I tak na rzecz: W. D., W. N. (2), J. N. (1) i J. N. (2), którzy nabyli spadek w częściach po 1/6 każde z nich należało zasądzić kwoty po 5.829,94 zł (1/6 z kwoty zasądzonej na rzecz wszystkich spadkobierców). Na rzecz: J. S., Ż. C., które nabyły spadek w częściach po 1/12 każda z nich należało zasądzić kwoty po 2.914,72 (1/12 z kwoty zasądzonej na rzecz wszystkich spadkobierców). Natomiast na rzecz M. N. (1), M. N. (2) i M. P., którzy nabyli spadek w częściach po 1/18 każde z nich należało zasądzić kwoty po 1.943,30 zł (1/18 z kwoty zasądzonej na rzecz wszystkich spadkobierców).

Jeżeli chodzi o początek daty płatności odsetek od zasądzonych kwot, to stosownie do treści art. 481 § 1 k.c. wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia, które jest wymagalne. Kwestię wymagalności roszczenia reguluje przepis art. 455 k.c., zgodnie z którym, jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie winno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania świadczenia. Pełnomocnik powoda wezwał pozwanego do zwrotu żądanej kwoty pismem z dnia 27 września 2012 r., w którym wskazał termin spełnienia świadczenia – do dnia 15 października 2012 r. Do pozwanego treść wskazanego pisma dotarła najpóźniej w dniu 5 października 2012 r. kiedy to jego pełnomocnik pismem odmówił spełnienia świadczenia podnosząc własne żądania. Pozwany nie spełnił świadczenia, to zaś skutkowało zasądzeniem odsetek ustawowych od żądanej kwoty od dnia 15 października 2012 r., a więc zgodnie z treścią wezwania do zapłaty z dnia 27 września 2012 r. O odsetkach należnych od dnia 1 stycznia 2016 roku Sąd orzekł uwzględniając treść przepisu art. 481 k.c. w brzmieniu po nowelizacji obowiązującej od dnia 1 stycznia 2016 r. Ponieważ w pozwie powód żądał zasądzenia odsetek ustawowych od dnia 20 grudnia 2008 r., roszczenie odsetkowe w niewuwzględnionej części podlegało oddaleniu o czym Sąd orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Pozwanego należało uznać za stronę przegrywającą proces, co skutkowało obowiązkiem zwrotu powodowi J. N. (2), M. N. (1), W. D., W. N. (2), J. N. (1), J. S., Ż. C., M. N. (2), M. P. solidarnie kosztów postępowania, na które złożyła się kwota 50 zł tytułem uiszczonej przez powoda W. N. (1) opłaty w kwocie 50 zł na skutek postanowienia z dnia 20 lutego 2013 r., w którym Sąd zwolnił go od kosztów sądowych częściowo tj. każdorazowo od opłat i wydatków powyżej kwoty 50 zł.

Powódka W. D. korzystała w procesie z zastępstwa procesowego radcy prawnej A. W., w związku z czym oprócz zasądzonej na jej rzecz solidarnie kwoty 50 zł należał jej się zwrot kosztów owego zastępstwa. Na zasądzoną w punkcie 4 sentencji wyroku kwotę składała się kwota 2.400 zł wynikająca z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, a więc z rozporządzenia obowiązującego w dacie wniesienia pozwu oraz kwota 17 zł z tytułu zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W punkcie 5 sentencji wyroku Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych kosztami sądowymi, których powód nie miał obowiązku uiścić obciążył stronę przegrywającą, a więc pozwanego przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Powód był zwolniony od kosztów sądowych powyżej kwoty 50 zł, natomiast opłata od pozwu przy wartości przedmiotu sporu wynoszącej 34.979,62 zł wynosiła 1.749 zł, więc do uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa pozostało 1.699 zł.

G.(...)

(...)

G., (...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

(...)